

PM avseende arkeologisk utredning, komplettering, steg 1, för ny väg 44 Lidköping-Källby

Bakgrund

Inför Trafikverkets arbete att ta fram en arbetsplan för ny väg 44, delen Lidköping-Källby i Lidköpings kommun har Västergötlands museum utfört en kompletterande särskild utredning, steg 1. Denna berör en planerad väglinje inom en 2-300 m bred vägkorridor som sträcker sig, grovt sett, från väg 184 vid Alebäck, Lidköpings kommun till väg 2705 vid Skeby, Götene kommun. Länsstyrelsen har bedömt att en steg 1- utredning behöver göras av den 2-300 m breda vägkorridoren med syfte att ta reda på om någon okänd fornlämning berörs av aktuellt arbetsföretag. Därefter ska en steg 2 – utredning göras inom fastställd vägplan. Under hösten 2012 togs en steg 1-utredning fram för en nordligare belägen korridor (korridor 1), Västergötlands museums rapport 2012:38.

Utredningen har utförts genom inledande översiktliga arkiv- och kartstudier. Därefter har inventering utförts inom vägkorridoren i huvudsak under maj och juni. Inför arbetet med korridor 1 togs en kulturhistorisk utredning fram av Västergötlands museum, VGM rapport 2012:34. Denna utgör en grund även för föreliggande arbete.

Kända fornlämningar i landskapet utgjordes inför utredningen främst av förhistoriska boplatser och gravar samt platser för förhistoriska fynd, framför allt olika typer av stenyxor. Nya fornlämningar förväntades i huvudsak utgöras av förhistoriska boplatser belägna i åkermark.

Den aktuella korridoren är drygt 6 km lång fördelad på 5 områden, från väg 184:s östra sida vid Skogstorp till väg 2705 vid Trädgårdstorp, strax söder om södra infarten till Källby, och berör Skeby socken i Götene kommun och Sävare socken i Lidköpings kommun. Områdets topografi kännetecknas av en i stort sett flack helåkersbygd med mindre skogsområden. Landskapet genomkorsas av ett par större å- och bäckraviner, Filsbäcken och Öredalsån.

Sammanfattning av undersökningsresultaten

Utredningen steg 1 har i huvudsak utförts genom fältinventering av hela korridoren. Vid genomförandet utgjordes åkermarken av nysådd mark, höstsådd gröda eller vall. Förutsättningarna för att söka efter fyndmaterial i åkermarken var ställvis relativt goda, ställvis mindre goda.

Det preliminära resultatet redovisas nedan i kartmaterial. Områden/ytor vilka har bedömts som lämpliga för kommande schaktdragning med maskin vid utredning steg 2 har valts ut. Inom dessa områden eller i anslutning till finns fyndplatser för förhistoriskt material som exempelvis flinta, stenyxor, slagg etc eller förhistoriska gravar. Dessa områden utgör dessutom topografiskt lämpliga lägen för förhistoriska boplatser eller gravar, på höjder eller avsatser i terrängen ofta i anslutning till befintliga eller tidigare vattendrag. Vissa områden bedöms enbart utifrån dess topografiska belägenhet var lämpliga att utföra utredningsgrävning i.

Vid inventeringen påträffades bitar av slagg inom ett område i anslutning till Filsbäckens dalgång och i närheten av RAÄ Säware 71, en fyndplats för slagg (fast fornlämning). Fyndet indikerar plats för fornlämning ej synlig ovan mark. Detta kommer inte att anmälas till FMIS i detta skede. Bedömt som just en indikation på boplatser/aktivitetsyta. I övrigt påträffades inga fynd vid inventeringen.

Ett antal kulturhistoriska lämningar synliga ovan mark har påträffats. Centralt i området, i anslutning till de två flygplansvärn från 2:dra världskriget som påträffades vid arkeologisk utredning under hösten 2012 (RAÄ Säware 82 och 83), påträffades 11 lämningar av samma typ samt en plats för en sådan. Samtliga dessa kommer att anmälas till FMIS.

Lämningarna hör samman med en krigsflygbas/övningsflygbas/övrigt militärt flygfält anlagt 1940 med benämningen Säware 22. Själva flygfältet var beläget i området SV om Pukaregården. Till detta hör även en välbevarad flygplanshangar som ligger inom korridoren på fastigheten Torestorp 3:20. Denna var i militärens ägo fram till för ca 10 år sedan.

Flygplanshangar från 2:dra världskriget belägen inom utredningskorridoren på fastigheten Torestorp 3:20. Foto från sydväst.

En bebyggelse lämning, ett torp, ska ha funnits i utredningskorridoren ca 400 m sydväst om Alebäck. Detta är markerat på Häradsökonomiska kartan från 1877-82. Inget synligt på platsen. Anmäls till FMIS som Sävare ny 13.

Kända fornlämningar inom korridoren som förmodligen kommer bli föremål för arkeologisk förundersökning utifrån nu givna förutsättningar är RAÄ Skeby 19:1, en stenåldersboplats.

Skara juli 2013

Maria Norrman och Anders Berglund

Bifogas: Kartbilagor, sammanställning av resultat och konsekvens